

ROSEKRUCIÁNSKÉ KŘEŠŤANSTVÍ *(druhá přednáška)*

Dnes bude mým úkolem říci vám něco o díle Christiana Rosenkreutze. Toto dílo započalo 13. stoletím, trvá dosud a potrvá po celou věčnost. Prvním aktem tohoto díla je přirozeně to, co jsme včera řekli o iniciaci Christiana Rosenkreutze a co jsme slyšeli o událostech mezi kolegiem dvanácti a onoho třináctého. Když se potom Christian Rosenkreutz ve 14. století znovu narodil a jeho inkamace tehdy trvala více než sto let, spočívalo jeho dílo hlavně ve vyučování žáků těchto dvanácti. Mimo ně ho v této době nepoznával téměř nikdo. Nesmíme to chápat tak, jako by Christian Rosenkreutz snad nechodil mezi lidmi, nýbrž pouze tak, že ho jiní nepoznávali. V podstatě to zůstalo podobné až dodnes. Avšak étemé tělo Christiana Rosenkreutze stále působilo v kruhu žáků a jeho síly působily ve stále širších kruzích. Dnes je silami tohoto étemého těla uchopováno již mnoho Udí.

Ty, které chce Christian Rosenkreutz učinit svými žáky, k tomu sám zvláštním způsobem vyvolí. Jedná se o to, že takto vyvolený musí dávat pozor na jistou událost nebo více událostí tohoto druhu ve svém životě. Toto vyvolení koná Christian Rosenkreutz tak, že určitý člověk dospěje ve svém životě k rozhodujícímu obratu, ke karmické krizi. Předpokládáme například, že se nějaký člověk chystá učinit věc, která by mu přivodila smrt. Mohou zde nastat nejrozmanitější situace. Člověk kráčí po cestě, která pro něj může být velmi nebezpečná, třeba až do blízkosti propasti, aniž by to pozoroval. Potom se stane, že dotyčný například několik kroků před propastí zaslechne hlas „Stůj!“, takže se musí zastavit, aniž by věděl proč. Podobných případů mohou být tisíce. Je ovšem nutno poznamenat, že je to pouze zevní znamení; je to však nejdůležitější znamení zevního spirituálního povolání. K vnitřnímu povolání patří to, že se vyvolený zabýval něčím spirituálním, anthroposofií nebo jinou duchovní vědou. Ona zmíněná zevní událost je tedy skutečností ve fyzickém světě, nepochází však z lidského hlasu. Událost se pokaždé utváří tak, že dotyčný zcela přesně ví, že hlas přišel z duchovního světa. Nejprve sice může vzniknout přesvědčení, že je někde schován člověk, kterému onen hlas patřil, ale je-li žák zralý, pochopí, že do jeho života nezasáhla fyzická osobnost. Situace je zkrátka taková, že žák vlivem této události zcela přesně ví, že existují sdělení z duchovního světa. K takovým událostem může v životě člověka dojít jednou, ale také častěji. Musíme jen

· chápat jejich účinek na mysl žáka. Žák si řekne: „Milostí mi byl darován další život; předcházející život skončil.“ - Tento nový, milostí propůjčený život dává žákovi světlo v celém jeho dalším životě. Má následující určitý pocit, jenž se dá odít do slov: Bez tohoto rosekruciánského zážitku bych zemřel. Následující život by proto bez této události neměl cenu.

Může se ovšem stát, že tuto událost už nějaký člověk jednou nebo vícekrát zažil, a přesto se hned nedostal k anthroposofii nebo duchovní vědě. Později si však na takový zážitek může vzpomenout. Mnozí z těch, kteří tu jsou, mohou svůj uplynulý život zkoumat a zjistí, že se v jejich životě podobné události přihodily. Jenže takových věcí si dnes všimáme příliš málo. Vůbec bychom si měli ujasnit, že míváme tolik důležitých událostí bez povšimnutí. Toto budiž náznakem způsobu povolání vyšších žáků rosekruciánství.

Buď takováto událost kolem dotyčného člověka beze stopy přejde, její dojem se posléze smyje a člověk tento zážitek vůbec nepovažuje za důležitý, nebo předpokládáme, že je člověk pozorný a tento zážitek za bezvýznamný nepovažuje. Potom třeba dospěje k myšlence: Zde jsem vlastně stál před karmickou krizí; můj život měl vlastně v této chvíli skončit, svůj život jsem ztratil; pouze vlivem něčeho, co se podobá náhodě, jsem byl zachráněn. Od této chvíle je budoucí druhý život doslova vsazen do tohoto prvního života. Tento druhý život musím považovat za sobě darovaný a podle toho se musím chovat.

Jestliže takový zážitek vyvolá v člověku vnitřní náladu, že na svůj život od této chvíle pohlíží jako na dar, potom to takového člověka učiní vyznavačem Christiana Rosenkreutze. Neboť tímto způsobem k sobě tyto duše přivolává. A ten, kdo si umí zpětně vzpomenout na takový zážitek, ten si může říci: Christian Rosenkreutz mi dal pokyn ze spirituálního světa, že náležím k jeho proudu; připojil k mé karmě možnost takového zážitku. - Tímto způsobem Christian Rosenkreutz vyvolí své žáky. Tak si vyvolí svoji obec. Kdo zažije něco takového vědomě, řekne si: „Je mi ukázána cesta; musím ji sledovat a hledat, do jaké míry mohu dát své síly do služeb rosekruciánství.“ - Ti však, kteří pokyn nepochopí, k tomu jistě dospějí později, neboť kdo jednou pokyn dostal, nikdy mu už neunikne.

To, že může člověk prožít vylíčený zážitek, je dáno tím, že se tento člověk v době mezi svou poslední smrtí a svým posledním zrozením setkal v duchovním světě s Christianem Rosenkreutzem. Tehdy nás Christian Rosenkreutz vyvolil; vložil do nás impuls vůle, který nás nyní přivádí k těmto zážitkům. To je způsob, jakým se uskutečňují duchovní souvislosti.

Abychom vnikli do podstaty hlouběji, promluvíme o rozdílu výuky Christiana Rosenkreutze v dřívějších dobách a v dobách pozdějších. Tento rozdíl byl dříve převážně přírodovědecký; dnes je převážně duchovně-

vědeckého rázu. Tak se například dříve převážně mluvilo o přírodních procesech a této vědě se říkalo alchymie. Pokud se tyto procesy odehrávaly mimo Zemi, říkalo se této vědě astrologie. Dnes vycházíme převážně ze spirituálních úvah. Pozorujeme-li například postupně poatlantské kulturní epochy - kulturu praindickou, praperskou, egyptsko-chaldejsko-asyrsko-bábylonskou a řecko-latinskou, pak z tohoto pozorování poznáváme povahu lidského duševního vývoje. Středověký rosekrucián studoval přírodní pochody, na které pohlížel jako na pozemské pochody přírody. Tak například rozlišoval tři různé přírodní pochody, na které se díval jako na tři velké procesy přírody.

Jako první důležitý proces je nutno uvést utváření soli. Všechno, co se v přírodě může z roztoku usazovat, srážet, vyčleňovat, nazýval středověký rosekrucián soli. Když však toto utváření soli pozoroval, byla jeho představa zcela rozdílná od představ dnešního člověka. Pohled na takový proces totiž musel působit jako modlitba v duši člověka, který ho pozoroval, chtěl-li ho chápat. Středověký rosekrucián se proto snažil ujasnit si, co by se muselo dít v jeho vlastní duši, kdyby se v ní mělo dít také toto utváření soli. Uvažoval: Lidská přirozenost je neustále ničena svými pudy a vášněmi. Náš život by byl neustálým rozkladem, procesem hniloby, kdybychom se oddávali jen žádostem a vášním. Chce-li se člověk skutečně proti tomuto procesu hniloby chránit, pak se musí neustále oddávat čistým, k duchovnu směřujícím myšlenkám. Jde o vyšší vývoj jeho myšlenek. Středověký rosekrucián věděl, že kdyby v jedné inkamaci své vášně nepotíral, zrodil by se v příští inkamaci s dispozicí k chorobám; když však své vášně očistí, vstoupí do příští inkamace se zdravými vlohami. Spirituální proces překonávání sil, které vedou ke hnilobě, je mikrokosmické utváření soli. Můžeme tedy pochopit, jak se takový přírodní pochod mohl stát pro středověkého rosekruciána tou nejzbožnější modlitbou. Při pozorování vytváření soli si středověcí rosekruciáni říkali s pocitem nečistší zbožnosti: „Zde po tisíce let působily božsky-duchovní síly právě tak, jako ve mně působí čisté myšlenky. Za májou přírody uctívám myšlenky bohů, božsky-duchovních bytostí.“ Středověký rosekrucián to věděl a pravil: „Nechám-li se k těmto pocitům podněcovat přírodou, činím se sám podobným makrokosmu. Sleduji-li tento proces jen zevně, potom se odlučuji od Boha, odpadám od makrokosmu.“ - Tímto způsobem vnímal středověký theosof nebo rosekrucián.

Jiným zážitkem byl proces rozpouštění: byl to jiný přírodní proces, který mohl středověkého rosekruciána rovněž vést k modlitbě. Všechno, co může něco jiného rozpustit, nazýval středověký rosekrucián rtutí nebo Merkurem. Teď zase pro středověkého rosekruciána vyvstala otázka: „Co je tomu odpovídající vlastností v lidské duši? Která vlastnost duše působí tak jako venku v přírodě rtuť nebo Merkur?“ Středověký rosekrucián věděl, že to, co odpovídá v duši tomuto Merкуру, odpovídá všem formám lásky v duši. Rozlišoval nižší a vyšší proces rozpouštění tak jako nižší a vyšší formy lásky. A tak se pohled na proces rozpouštění stal opět zbožnou modlitbou a

středověký theosof si řekl: „Láska Boží působila venku po tisíciletí tak dlouho, jako láska působí v mém nitru.“

Třetím důležitým přírodním procesem bylo pro středověkého theosofa spalování - to, co nastane, když je zevní látka stravována v plamenech. A středověký rosekrucián zase hledal vnitřní duševní pochod, který tomuto spalování odpovídá. Spatřoval jej v horoucí oddanosti božství. A všemu, co se může rozplynout v plameni, říkal síra nebo sulfur. V jednotlivých vývojových stavech Země spatřoval proces pozvolného očišťování, podobně jako u procesu spalování nebo procesu sulfurizace. Tak jako věděl, že Země bude jednou očištěna ohněm, tak také viděl v horoucí oddanosti božství proces spalování. V pozemských procesech viděl práci bohů, kteří vzhlíželi vzhůru k ještě vyšším bohům. A takto prostoupen velkou zbožností a hluboce náboženskými city si při pohledu na proces spalování říkal: „Bohové obětují vyšším bohům.“ - A jestliže potom středověký theosof sám ve své laboratoři vyvolal proces spalování, pak cítil: dělám to, co dělají bohové, když obětují vyšším bohům. - Cítil se být hoden přikročit k takovému procesu spalování ve své laboratoři jen tehdy, cítil-li se prostupován takovým smýšlením oběti, pociťoval-li sám v sobě přání dát se v oběť bohům. Moc plamene naplňovala středověkého theosofa velkými, hluboce náboženskými city. Říkal si: „Vidím-li venku v makrokosmu plamen, potom vidím myšlenku, lásku, obětní smýšlení bohů.“

Středověký rosekrucián prováděl tyto procesy sám ve své laboratoři. Pozoroval při tomto experimentování utváření soli, rozpouštění a spalování, a pokaždé se při něm oddával hluboce náboženským pocitům a cítil spojitost se všemi silami v makrokosmu. Tyto duševní pochody v něm za prvé vyvolávaly myšlenky bohů, za druhé lásku bohů a za třetí obětní službu bohů. A potom tento středověký rosekrucián objevil, jestliže uskutečňoval proces utváření soli, že v něm samém vystupovaly čisté, vytříbené myšlenky. Při procesu rozpouštění se cítil podněcován k lásce; byl prostupován božskou láskou a v procesu spalování se cítil rozněcován k obětní službě, puzen k tomu obětovat na oltáři světa.

Toto prožíval při svých experimentech. A kdybychom se tohoto experimentu jasnovidně zúčastnili, vnímali bychom změnu v auře dotyčného člověka, který jej prováděl. Aura, která byla před pokusem velmi promísená a byla možná naplněna žádostmi a pudy, jimž se dotyčný oddával, se vlivem experimentu stala jednobarevnou. Nejprve se při procesu utváření soli

stávala měďnatá - čisté myšlenky boží - potom při procesu rozpouštění stříbřitá - láska bohů - a konečně při spalování zlatě se lesknoucí - obětní láska bohů nebo obětní služba bohů. Alchymisté pak říkali, že z aury vyrobili subjektivní měď, subjektivní stříbro a subjektivní zlato. A důsledek toho byl, že ten, kdo něco takového prodělal, kdo takový experiment skutečně vnitřně zažil, byl zcela prostoupen božskou láskou. Člověk při tom tedy byl prostoupen čistotou, láskou a obětní vůlí a vlivem této obětní služby připravovali středověcí theosofové určité jasnozření. Tak mohl středověký theosof nahlížet do způsobu, jakým dávají duchovní bytosti vznikat a zase zanikat jevům za májou. A díky tomu potom také viděl, které síly usilování jsou v naší duši podpůrné a které nikoli. Poznával vlastní síly vzniku a rozkladu. Středověký theosof Heinrich Khunrath nazval tento proces ve chvíli osvětlení zákonem vzniku a rozkladu.

Z pohledu na přírodu středověký theosof jasně poznával zákon vzestupného a sestupného vývoje. Vědu, kterou si takto osvojil, vyjadřoval jistými znaky, imaginativními obrazy a obrazci. Bylo to jakési imaginativní poznání. Co bylo včera charakterizováno jako „Tajné figury rosekruciánů“, je výsledkem toho, o čem jsme právě mluvili.

Takto pracovali nejlepší alchymisté od 14. až do 18. století, a ještě až do začátku století 19.0 této skutečně morální, intelektuální práci nebylo nic vytištěno. Co o alchymii vyšlo tiskem, to pojednává čistě jen o zevních experimentech; napsali to jen ti, kteří provozovali alchymii pro vlastní účel. Nepravý alchymista usiloval o formování látek. V experimentech při spalování látek viděl jen získávání materiálních výsledků. Pravý alchymista však látku, kterou nakonec získal, nepovažoval za důležitou. Během formování látky mu šlo jen o vnitřní duševní zážitky, o myšlenky, které v něm žily, o zážitky, které v sobě choval. Existoval tedy přísný zákon, že středověký theosof, který při experimentování produkoval zlato a stříbro, z nich nesměl mít zisk pro sebe. Produkované kovy směl pouze darovat. Dnešní člověk už o těchto experimentech nemá správnou představu. Vůbec netuší, co mohl experimentující prožívat. Středověký theosof mohl ve své laboratoři prožívat celá duševní dramata; - když byl například získáván antimon, spatřoval v těchto procesech něco významně mravního.

Kdyby se tyto věci neodehrávaly, nemohli bychom dnes v duchovně-vědeckém smyslu provozovat rosekruciánství. To, co středověký rosekrucián prožíval při pohledu na přírodní procesy, je posvátná přírodní věda. Co prožíval jako duchovní obětní smýšlení, jako velké radosti, velké přírodní pochody, jako bolesti a smutek, jako povznášející a obohacující události během experimentů, které konal, to všechno na něj působilo tak, že

ho to vykupovalo a osvobozovalo. Toto všechno však nyní spočívá v nehlubších základech člověka, toto všechno do něj tehdy bylo vloženo.

Jak zase najdeme tyto skryté síly, které tehdy vedly kjasnozření? Najdeme je tím, že studujeme duchovní vědu a prostřednictvím vážné meditace a koncentrace se zcela oddáváme vnitřnímu životu duše. Vlivem

takového vnitřního vývoje se stává zaobírání se přírodou opět obětí službou. K tomu musí lidé projít tím, co dnes nazýváme duchovní vědou. Tisíce lidí se musí oddávat duchovní vědě, žít vnitřním životem, aby v budoucnu zase mohla být za přírodou vnímána duchovní pravda, aby byl za májku opět chápán duchovní princip. V budoucnu potom bude moci zažít určitá skupina lidí, i když zpočátku ještě malá, Pavlovu událost před Damaškem a vnímat étemého Krista, který nadsmyslově přijde mezi lidi. Avšak nejprve musí člověk dospět k duchovnímu pohledu na přírodu. Kdo nezná celý vnitřní smysl práce rosekruciánů, může se domnívat, že lidstvo je stále na stejném stupni vývoje jako před dvěma tisíci lety. Dokud nebude ukončen tento proces - který je možný jedině prostřednictvím duchovní vědy - nedospěje člověk k duchovnímu zření. Existuje mnoho zbožných a dobrých lidí, kteří se nehlásí k duchovní vědě; v podstatě jsou však také theosofy.

Vlivem události při křtu v Jordánu, kdy Kristus sestoupil do těla Ježíše z Nazaretu, vlivem mystéria Golgoty se lidstvo stalo schopno vidět a zažít Krista v étemém těle ještě v tomto tisíciletí, počínaje asi rokem 1930. Kristus putoval na Zemi ve fyzickém těle pouze jednou, a to je nutno pochopit. Opětný příchod Krista znamená zřít Krista nadsmyslově v étemém těle. Proto si musí každý, kdo chce správně pokračovat ve vývoji, vydobýt schopnosti vidět duchovníma očima. Kdyby se Kristus musel ještě jednou objevit ve fyzickém těle, neexistoval by pokrok lidstva. Příště se zjeví v těle étemém.

Co mohla podat různá náboženská vyznání, to sesbíral Christian Rosenkruz a kolegium dvanácti. Díky tomu je možné nalézt v Kristově impulsu to, co obsahovala jednotlivá náboženství, to, o co jejich vyznavači usilovali a po čem toužili. Vývoj následujících tří tisíciletí bude spočívat ve zjednání podpory a pochopení pro Kristův impuls. Počínaje 20. stoletím budou všechna náboženství sjednocena v mystériu rosekruciánství. A to bude možné i v příštích třech tisíciletích, protože už nebude nutné poučovat lidstvo o tom, co je dochováno v dokladech; spatřením Krista samotného pochopí událost, kterou zažil Pavel před Damaškem. Lidstvo samo projde Pavlovou událostí.

Pět tisíc let po osvětlení Buddhy pod stromem bódhi se objeví buddha Maitréja, to je od nynějška přibližně za tři tisíce let. Bude následníkem

Gautama Buddha. Mezi pravými okultisty v tom není žádný spor. Západní a východní okultisté jsou v tomto ohledu jednotní. Dvě věci jsou tedy jisté:

Za první - že se Kristus mohl objevit ve fyzickém těle jen jednou a že se ve 20. století objeví znovu v étemém těle. Ve 20. století se sice vynoří velké individuality, například bódhisattva jako nástupce Gautama Buddha, který se asi za tři tisíce let stane buddhou Maitréjou. Ale žádný pravý okultista neoznačí nějakého fyzicky vtěleného člověka ve 20. století jako Krista. Žádný skutečný okultista nebude ve 20. století očekávat Krista ve fyzickém těle. Každý pravý okultista shledá v takovém tvrzení nepravdu. Avšak bódhisattva bude právě poukazovat na Krista.

Za druhé - bódhisattva, který se zjevil v těle Ješu ben Pandiry, se objeví teprve za tři tisíce let - počítáno ode dneška - jako buddha Maitréja. Právě indiští okultisté by se zhrozili, kdyby někdo chtěl tvrdit, že by se buddha Maitréja mohl objevit dříve. V Indii jsou sice i takoví okultisté, kteří skutečnými okultisty nejsou, kteří mají boční úmysly a už teď mluví o inkarnovaném buddhovi Maitréjovi. Každá správná oddanost rosekruciánské theosofii a správná zbožná úcta vůči Christianu Rosenkreutzovi však může ochránit od propadnutí těmto omylům.

Všechny tyto poznatky se tradují v rosekruciánství tak, že je můžeme zdravým lidským rozumem ověřit. Nevěřte v moji autoritu, ale považujte všechno, co říkám, pouze za popud a zkoušejte sami. Jsem zcela klidný. Čím více budete zkoušet, tím více budete anthroposofii neboli duchovní vědu považovat za rozumnou. Čím méně víry v autoritu, tím větší porozumění pro Christiana Rosenkreutze. Christiana Rosenkreutze poznáme nejlépe, když se správně zahloubáme do jeho individuality a uvědomíme si, že jeho duch trvá věčně. A čím více se tomuto velkému duchu blížíme, tím více se nám bude dostávat sil. Z étemého těla tohoto velkého vůdce, jenž zde bude neustále, můžeme očekávat mnoho sil a pomoci, prosíme-li ho o ni.

Jestliže se správně zahloubáme do duchovně-vědecké práce, pochopíme i zvláštní chřadnutí Christiana Rosenkreutze. Ve 13. století žila tato individualita ve fyzickém těle, zbaveném sil až do naprosté průhlednosti, takže zde po několik dní ležela jako mrtvá a v této době přijala moudrost oněch dvanácti a zažila událost před Damaškem.

Nechť právě v této pobočce vládne a působí jako impuls duch pravého rosekruciánství. Potom zde bude velké étemé tělo Christiana Rosenkreutze ještě účinnější.

Tím budiž zahájena práce zdejší pobočky. A ti, kteří jsou zde shromážděni, necht' podle svých sil pomáhají svým spolubratřím v Neuenburgu a často jim vysílají dobré myšlenky, aby duch této zde založené pobočky neustále trval. Čím více se blížíme vznešenému úkolu a pokračujeme v práci v tomto duchu, tím rychleji dospejeme k cíli. Sám bych chtěl stále znovu připomínat naši velkou, mnohoslibnou práci a prosím velkého vůdce Západu o pomoc. Necht' je tato pobočka jedním ze stavebních kamenů chrámu, který bychom chtěli zbudovat. Tuto pobočku jsme otevřeli v duchu Christiana

Rosenkreutze a v jeho duchu se vynasnažíme vést práci dále.

Rudolf Steiner